

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Jätelain tuottajavastuuvälvonta

10.6.2025
Mika Heinonen

Tässä esityksessä

- Mitä tuottajavastuu tarkoittaa ja mihin sitä tarvitaan?
- Ketkä ovat tuottajia ja mitä ovat tuottajayhteisöt?
- Miten tuottajavastuuta valvotaan?
- Muovia sisältävien kalastusvälineiden tuottajavastuu

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Mitä tuottajavastuu tarkoittaa ja mihin sitä tarvitaan?

Koskeeko tuottajavastuu yritystäni?

<https://youtu.be/T7LxUAcajIQ>

Miten voin hoitaa tuottajavastuun?

<https://youtu.be/csKjPvLtLPQ>

Mitä tuottajavastuu tarkoittaa?

Tuottajavastuu tarkoittaa, että tietyillä tuotteilla markkinoille saattavilla yrityksillä on jätelain mukainen vastuu käytöstä poistettujen tuotteidensa jätehuollosta ja jätehuollon kustannuksista

- Jätehuollon järjestäminen on tuottajan velvollisuus, mutta myös ensisijainen oikeus
- Kattaa keräyksen, kuljetuksen, jätteenkäsittelyn ja kierrätyksen sekä tietojen raportoinnin viranomaiselle.
- Rinnakkaisia keräys- ja vastaanottojärjestelmiä saa perustaa vain yhteistoiminnassa tuottajan kanssa
- Tuottajavastuun ansiosta tuotteen viimeiset haltijat voivat kierrättää jätteenä muuttuneet tuotteet vaivattomasti ja maksutta

Tuottajavastuu perustuu jätelakiin eli on lakisääteinen velvoite – ei vapaaehtoista.

Tuottajalla on vastuu tuotteen koko elinkaaresta

- Toiminta ympäristön hyväksi ja kiertotalouden edistämiseksi on jokaisen yrityksen velvollisuus
- Jätehuollon **tuottajavastuu koskee noin 50 000 suomalaista yritystä** sekä lukematonta määrää ulkomaisia etämyyjiä
- Suurin osa yrityksistä hoitaa tuottajavastuun lain edellyttämällä tavalla – on reilua, että kaikki tuottajavastuussa olevat yrityksen osallistuvat jätehuollon kustannusten jakamiseen tasapuolisesti

Tuottajavastuu koskee seuraavia tuoteryhmiä

Renkaat

Ajoneuvot

Sähkö- ja
elektroniikkalaitteet

Akut ja
paristot

Paperi ja
paperituotteet

Pakkaukset

Kertakäyttö-
muovituotteet

Muovia
sisältävät
kalastusvälineet

Pantilliset
juomapakkaukset

Lisäksi tulossa / suunnitelmissa

- 12. Lääkkeet
- 13. Kosmetiikka
- 14. Tekstiilit, asusteet ja
jalkineet
- 15. Nikotiinipussit

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Ketkä ovat tuottajia ja mitä ovat tuottajayhteisöt?

Kuka on tuottaja?

Tuottaja on se, joka saattaa tuotteen Suomen markkinoille:

- valmistaja,
- maahantuoja,
- etämyyjä.

Edellytyksenä ammattimainen toiminta.

Tuotteen käyttäjä ei ole tuottaja, ellei ole samalla valmistaja tai maahantuoja!

Muita termejä

Ks. Näistä tarkemmin Pirkanmaan ELY-keskuksen [ohje](#).

Tuottajavastuusta huolehtiva valtuutettu edustaja

- Sijoittautunut Suomeen
- Ei ole itse tuottaja
- Vastaa tuottajan velvoitteiden täyttymisestä Suomessa
- Voi edustaa etämyyjää, tuottajaa vastaavaa toimijaa tai verkkoalustan ylläpitäjää
- Pakollinen tai vapaaehtoinen riippuen tuottajavastuualasta ja edustamansa tahon sijaintimaasta.

Tuottajaa vastaava toimija

- Ei ole itse tuottaja – ei ole etämyyjä
- Sijoittautunut muualle kuin Suomeen
- Voi ottaa **vapaaehtoisesti** vastuulleen tuottajan velvollisuudet
- Liittyy tuottajayhteisöön tai nimittää valtuutetun edustajan

Verkkokaupan alustan ylläpitäjä

- Ei ole itse tuottaja
- Voi nimetä alustallaan toimivan **etämyyjän puolesta** valtuutetun edustajan tai liittyä tuottajayhteisöön

Tuottajayhteisö

- Tuottajayhteisö on ainoastaan tuottajista koostuva yhteisö
- Tehtävänä on hoitaa jätehuollon järjestäminen ja muut vastuut kunkin tuottajayhteisöön liittyneen tuottajan puolesta
- Toiminta katetaan tuottajilta kerättävillä tuottajavastuumaksuilla.
- Ei saa tavoitella voittoa.

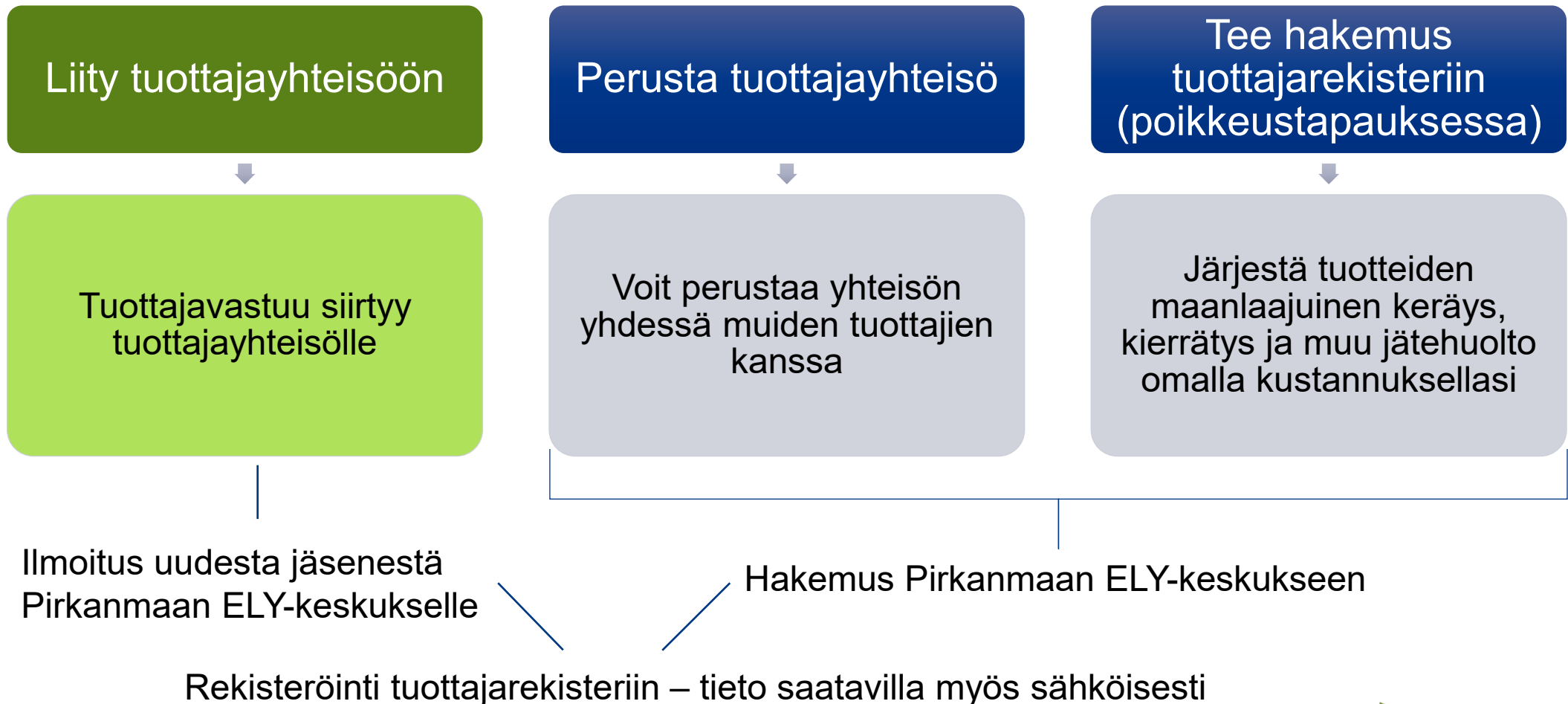
Tuottajayhteisö

- huolehtii jäsentensä puolesta kuluttajaviestinnän, tuotteiden keräyksen, kuljetuksen, jätehuollon ja kierrätyksen sekä raportoinnin viranomaiselle
 - Hoitaa itse tai ostopalveluna
- varmistaa kierrätystavoitteiden saavuttamisen (=jätehuollon tehokkuus)
- ylläpitää julkista jäsenluetteloa verkossa
- huolehtii samalla alalla toimivan uuden tuottajan vastuut tämän pyynnöstä
- tiedottaa suunnitelmallisesti kuluttajille
- toimittaa seurantatiedot vuosittain Pirkanmaan ELY-keskukselle
- on vakavarainen - taloudellisilla voimavaroilla voi vastata velvoitteista vähintään 6 kk ajan

Tuottajayhteisön on oltava tasapuolinen

- Tuottajayhteisössä velvoitteet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen
 - vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen
- Uuteen tuottajaan on sovellettava tasapuolisia ja yhdenvertaisia ehtoja verrattuna tuottajayhteisön muihin tuottajiin sovellettaviin ehtoihin.
 - **Kaikki** sopimusehdot (myös mm. maksujen perusteet)
 - Kevennetyt menettelyt (mm. raportointi) pienille tuottajille ja maksujen mukauttaminen
- Eri tuoteryhmien tuottajien ja tuottajayhteisöjen yhteistoimintavelvollisuus

Tuottajan kolme tapaa hoitaa tuottajavastuunsa

Tuottajavastuu on helppo hoitaa

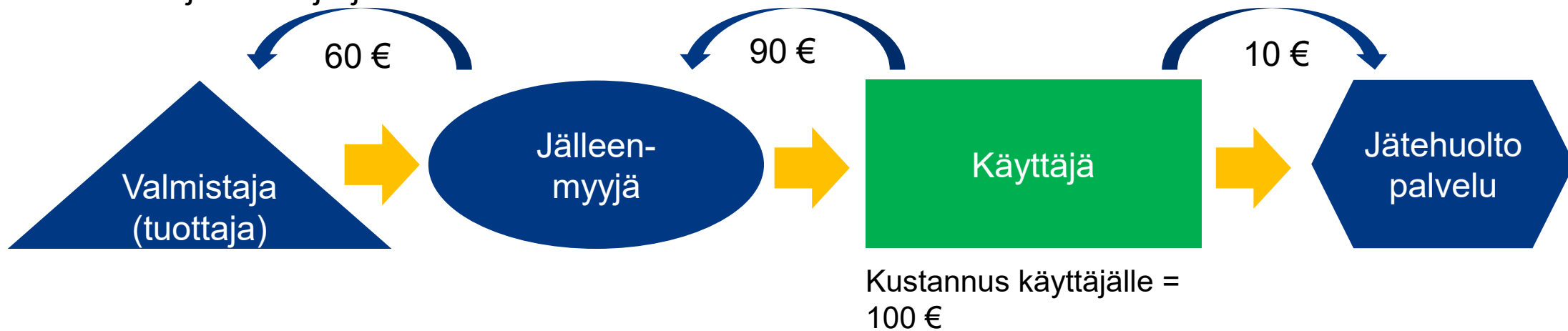
- Kun liittyt oman alasi tuottajayhteisön jäseneksi, tuottajayhteisö hoitaa puolestasi tiedottamisen keräyksen, kierrätyksen sekä raportoinnin viranomaiselle
- Tuottajavastuun hoitaminen on pakollista
- Jos yritys on tuottajavastuussa usean eri alan tuotteesta (esim. sähkölaitteet, akut ja renkaat), tuottajavastuu on hoidettava erikseen jokaiselta alalta
 - Kalastusvälineet + pakkaukset

Tuottajan velvollisuudet

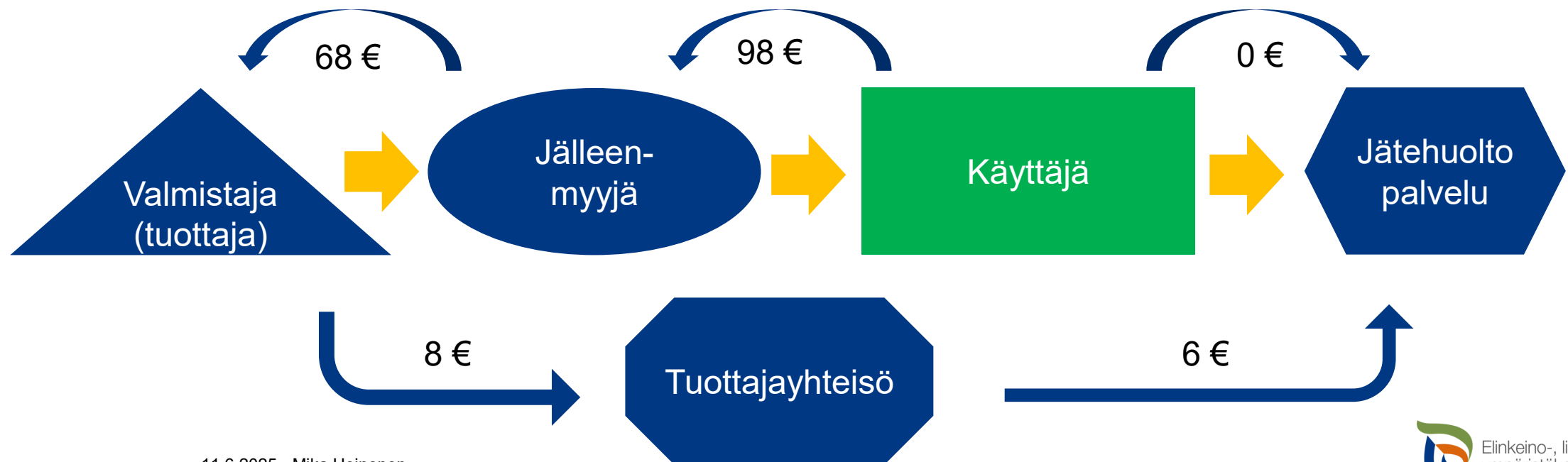
- Tuottaja
 - on pääsääntöisesti velvollinen liittymään tuottajayhteisöön. Tuottajayhteisö hoitaa tuottajan velvoitteet tuottajan puolesta koko maassa (pl. Ahvenanmaa)
 - raportoi markkinoille saattamiensa tuotteiden määrän (tonnia) vuosittain tuottajayhteisölle
 - Suorittaa tuottajayhteisölle maksun markkinoille saattamiensa tuotteiden määrän perusteella
- Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen: Tuottajarekisterin tietopalvelu [Jätehuoltokompassi - Etusivu \(jatehuoltokompassi.fi\)](https://jatehuoltokompassi.fi)

Esimerkki tuottajavastuujärjestelmän merkityksestä

A: Ei tuottajavastuujärjestelmää

B: Tuottajavastuujärjestelmä on olemassa

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Miten tuottajavastuuta valvotaan?

Keskitetty valvonta, ohjaus ja neuvonta

- Pirkanmaan ELY-keskus valvoo tuottajavastuuta valtakunnallisesti (pl Ahvenanmaa) ja hyväksyy myös juomapakkausten palautusjärjestelmät
- Tuottajien tulee rekisteröityä tuottajarekisteriin (käytännössä liittyä hyväksyttiin tuottajayhteisöön)
- Tuottajien ja tuottajayhteisöjen on raportoitava markkinoille saatettujen tuotteiden määrät sekä keräys- ja kierrätysmäärät vuosittain
- Tuottajien tulee saavuttaa keräys-, kierrätys- ja hyödyntämisvaatimukset
- Valvonnalla myös varmistetaan, että tuottajavastuun alaisille jätteille on riittävän laaja ja tiheä keräysverkko
- Valtion aluehallintouudistuksessa Lupa- ja valvontavirastoon

Tuottajavastuun laiminlyönti

- Tuottajavastuu on lakisääteinen velvollisuus
- Pirkanmaan ELY-keskus voi
 - Antaa määräyksen ja asettaa sen tehosteeksi hallintopakon (uhkasakko tai kielto saattaa tuotteita markkinoille)
 - Määrätä laiminlyöntimaksun
 - Rekisteröitymisen tai raportoinnin laiminlyönti
- Laiminlyöntimaksu hakemuksen tekemättä jättämisestä / tuottajayhteisöön liittymisen laiminlyönnistä on 1 % edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta (vähintään 500 euroa ja enintään 500 000 euroa)
- Laiminlyöntimaksu raportoinnin laiminlyönnistä on 500–10 000 euroa
- Ennen maksun määräämistä laiminlyöjää kehoitetaan kirjallisesti korjaamaan laiminlyöntinsä määräaikaan mennessä

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Muovia sisältävät kalastusvälineet

Muovia sisältävien kalastusvälineiden tuottajavastuu

- Kalastusvälineiden tuottajavastuu perustuu SUP-direktiiviin (EU 2019/904)
- Muovia sisältävien kalastusvälineiden tuottajan (tuotteen valmistaja, maahantuoja, etämyyjä) on vastattava käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuollon järjestämisestä sekä näistä aiheutuvista kustannuksista (JL 46 §) sekä neuvonnan ja tiedotuksen kustannuksista (JL 51 §)
 - Käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuollon oltava loppukäyttäjälle vaivatonta ja maksutonta
- Tuottajavastuun hoitamiseksi tuottajan on liityttävä tuottajayhteisöön, joka on hyväksytty tuottajarekisteriin tai perustettava sellainen yhdessä muiden tuottajien kanssa (JL 62 §)
 - Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy on hyväksytty tuottajarekisteriin
- Kalastusvälineiden tuottajavastuu on täysimääräisesti voimassa 1.1.2025 alkaen.

Soveltamisala

- *Kalastusvälineen määritelmä* (JL 6 §): esine tai laitteen osa, jota käytetään kalastuksessa tai vesiviljelyssä elollisten luonnonvarojen pyyntiin tai kasvattamiseen tai joka kelluu veden pinnalla ja jolla pyritään houkuttelemaan ja pyytämään tai kasvattamaan vesien elollisia luonnonvaroja
 - pl. kalastusvälineeseen kuuluvat sähkö- ja elektroniikkalaitteet
- *Kalastusvälinejäte* (JL 6 §): kalastusväline tai sen osa, joka on jätelain mukaan jätettä (ml. hylätyt ja kadonneet kalastusvälineet)
 - ei kuitenkaan esim. mehukanisterit
- SUP-direktiivissä ei ole määritelty vähimmäisrajaa muovin määrälle tuotteessa → myös sellaiset kalastusvälineet kuuluvat soveltamisalaan, jotka sisältävät vain vähäisen määrän muovia
 - Maalit, musteet ja liimat eivät kuitenkaan kuulu soveltamisalaan, eli muusta materiaalista kuin muovista valmistettu maalipintainen/maalattu kalastusväline ei kuulu soveltamisalaan, jos se ei muutoin sisällä muovisia osia

Ketä muovia sisältävän kalastusvälineen tuottajavastuu siis koskee?

- Tuottaja on tuotteen
 - **valmistaja** (kun valmistettu Suomessa),
 - **maahantuoja** (se, joka tuo tuotteen ulkomailta Suomeen) **tai**
 - **etämyyjä** (se, joka myy tuotteen suoraan käyttäjälle)
 - + toiminta **ammattimaista**
- Poikkeus:
 - Direktiivin tuottajamäärittelyn rajauksen perusteella tuotteita omaan käyttöön maahantuovaa kalastajaa ei pidetä tuottajana. Jos kysymys on etäkaupasta, ulkomainen etämyyjä on aina tuottaja. Jos tuotteita myydään (käytettynäkin) eteenpäin, kalastajasta tulee tuottaja (saattaa tuotteita markkinoille).
- Jätelain mukaan tuottajavastuun alaisisten tuotteiden jätehuollosta ja sen kustannuksista huolehtii tuottaja. Muussa tapauksessa tuotteen viimeinen haltija on omalla kustannuksellaan velvollinen huolehtimaan, että jäte päättyy asiallisesti jätehuoltojärjestelmään.
- Jos yritys on tuottajavastuussa usean eri alan tuotteesta, tuottajavastuu on hoidettava erikseen jokaiselta alalta. Kalastusvälineiden osalta esimerkiksi pakkaukset.

Nämä koskevat myös kalastajaa, huomioiden alempana oleva poikkeus. Pelkkä tuotteen käyttäminen itsessään ei luo tuottaja-asemaa.

Kalastusvälinejätteen vastaanoton vaatimukset

Tuottajayhteisön **on järjestettävä** muovia sisältävän kalastusvälinejätteen vastaanotto (yleiset vaatimukset):

1. jätteen toimittaminen vastaanottopaikkaan on maksutonta ja vaivatonta;
2. vastaanottopaikkoja on syntyvän kalastusvälinejätteen määrä huomioon ottaen alueittain tasapuolisesti koko maassa.

Eri tyyppisille kalastusvälinejätteille on järjestettävä vastaanotto erilliskeräystä varten seuraavasti:

1. Seisovat pyydykset sekä muut havaspyydykset sekä näiden pyydysten yhteydessä käytettävät köydet ja kohot: vähintään 150 vastaanottopaikkaa
2. Viehekalastuksessa, onginnassa ja pilkkimisessä syntyvä kalastusvälinejäte: siirrettävä vastaanottopaikka, noutopalvelu tai muu toimiva keräysjärjestely
3. Muovia sisältävät vesiviljelyvälineet: laitteen haltijalle ja muulle toimittajalle osoitettava 3 §:ssä säädetyt yleiset vaatimukset täyttävät vastaanottojärjestelyt

Kalastusvälinejätteiden vastaanoton järjestäminen

- Tuottajayhteisöllä on liikkumavaraa siihen, miten eri tyyppisten kalastusvälinejätteiden vastaanotto voidaan järjestää.
- Kaikissa tilanteissa palvelutasoa ja saavutettavuutta koskevien vaatimusten ja kalastusvälinetyyppiä koskevien vaatimusten on täytyttävä.
- Vaatimus keräyksen tehokkuudelle: 10 % markkinoillelaskumäärästä.
- Vuoden 2024 raportoitu markkinoillelaskumäärä oli 361,84 tonnia

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Tilaa PIRELY:n tuottajavastuun uutiskirje:
<https://lue.viestitys.fi/keha/tilaa?lang=fi&t=01jpw0bdw9h3qsbt05h8mp284y>

Kiitos!

Mika Heinonen
ryhmäpäällikkö
jätelain tuottajavastuuvälvonta
Pirkanmaan ELY-keskus
mika.heinonen@ely-keskus.fi

www.ely-keskus.fi/tuottajavastuu
twitter.com/Tuottajavastuu
tuottajavastuu@ely-keskus.fi